

Bariş Yolunda Bir Rotaryen

Arzu Alpagut

Mehmet Adıgüzel - İstanbul - Levent Rotary Kulübü GDB

Rotary için bariş olmazsa olmazdır, bariş fikrinden bağımsız bir Rotary’den söz edilemez. Bu da Rotary’nin dünya bariş, İnsan Hakları Beyannamesi ve bu alanda ki uluslararası kuruluşların oluşması için vermiş olduğu çabaya önemli bir örnektir.

Mehmet Adıgüzel: Arzu Başkanım merhaba. Nasılsınız?

Arzu Alpagut: Merhaba Başkanım. Çok iyiyim ve çok heyecanlıyım teşekkür ederim.

MA: Heyecanlı olmak hakkınız zira bir Rotaryensiniz. (Gülüşmeler...) Şöyle önümde ki notlara bakıyorum da, Arzu Alpagut bir Rotaryen, bir mühendis, bir sivil toplum gönüllüsü marifetler say say bitmez. Ben az çok tanıyorum ama okuyucunun sizi tanınması adına kısaca bu başlıkları biraz detaylandırıp kendinizden bahsedebilir misiniz?

AA: Öncelikle size teşekkür ederim Mehmet Başkanım. Her şeyden önce sade bir Türkiye kadınıyım ve bu çok önemseydiğim bir şey. Beri tarafta Kadıköy Kız Lisesi mezunuyum. Sivil toplum aktivitelerim daha o lise yıllarında başlamıştı zaten.

Mesela lisedeyken Satranç Kulübü kurmuştum. Babam da Satranç Federasyonundaydı o yıllar. Kendisiyle her gün satranç oynardık ve bir bakıma bu alışkanlık rahmetli babamdan bana yadigâr. İşte o yıllar, Cumhuriyet gazetesinin Türkiye geneli düzenlediği Liselerarası Satranç Turnuvasına takım kaptanı olarak katıldım. Daha sonra üniversite eğitimim için İngiltere’ye gittim ve orada üniversitenin daha önce kapanmış satranç kulübünü tekrar kurdum. Zaten okuduğum sınıftaki tek kadındım. (gülüşmeler...)

MA: İlginç bilgiler. Peki İngiltere’de ne okudunuz?

AA: Aslında liseden sonra ODTÜ’ye kaydoldum fakat daha sonra orayı tamamlamadım ve kararım değişti. Derken İngiltere’ye gittim, orada Telekomünikasyon Mühendisliği okumaya başladım. Tam da 1980’li yılların başında Telekomünikasyon sektörü İngiltere’de liberalleşme sürecine girmişti. Yani sektör için ilginç bir zaman dilimiydi. İngilizler British Telecom’u halka arz ettiler ve zaten bu alanda da Avrupa’da öncülüğü İngiltere

yapıyordu.

MA: Bu bir tür özelleştirme miydi?

AA: Değil aslında. Özelleştirme ile liberalleştirme özünde bir birinden oldukça farklı kavramlar. Birincisi devlet olarak siz, kuruluşu özel sektöre satarken, ikici yöntemde ise hisseleri halka açılıyorsunuz. İngiltere bu şekilde kendi kadrosunu küçülttü ama tamamen devre dışı kalmadan Telekom sektörünü Düzenleyici Kurul’un gözetiminde rekabetçi bir hale getirdi.

MA: O yıllar, zaten tüm dünyada telekomünikasyon kuruluşlarının ya satıldığı ya da İngiltere örneğinde olduğu gibi liberalleştiği yıllardı sanırım.

AA: Doğru. Çok güçlü bir değişim dönüşüm süreciydi. Okuldan sonra iş hayatına da İngiltere’de atılmış oldum. Bu süreçte ben, her ne kadar bir mühendis olsam da, teknolojik gelişmenin sosyolojik ve toplumsal yönünü keşfettim. O yıllarda telekomünikasyon teknolojisinin toplumu “Enformasyon Toplumu”na dönüştürmesine bizzat şahit oldum. Bu benim için çok değerli bir deneyimdi. Türkiye’de dijital Telekom altyapısını sağlayanlardan Netaş’ın yabancı ortağı Bell Northern Research – BNR’in Kanada ve İngiltere merkezleri benim için adeta birer okul niteliğindediydi. Yine bu yıllarda küresel çapta analog sistemlerin uçtan uca dijitale evrildiği ve sayısallaştığı yıllardı. Mesela GSM bir Avrupa teknolojisi olarak AB’nin genişleme sürecinde, AB vatandaşlarının ülkeler arasında serbest dolaşırken veya iş seyahatleri yaparken kendi numarasından ulaşıp sonunda tek fatura ödeyeceği bir teknoloji geliştirildi. Ben ise aynı dönemde Ericson firmasındayım. Yani devrimsel nitelikteki dönüşümleri en yakın noktada deneyimlemiş oldum. Sektörel devamlılık bazında Türkiye’ye döndükten sonra ise Türkcell’de kurucu teknik müdür olarak görev yaptım.

MA: Şimdi müsaadeniz olursa konuyu Rotary'e getirmek istiyorum. Siz Fındıklı Rotary Kulübü üyesi bir Rotaryensiniz fakat bunun yanında bugünlerde hepimizi çok yakından ilgilendiren bir başlıkta ve yine Rotary adın görev yapıyorsunuz: **Barış. Rotary Action Group For Peace (Rotary Barış Eylem Grubu) Bu fikir nasıl oluştu, evveliyatı nedir ve sizin burada ki göreviniz ne?**

AA: Mehmet Başkanım, bir kere Rotary dediğimizde, yer küremizin hala en büyük barış projesi olan BM'nin kuruluşunda bile önemli rol oynamış bir sivil toplum kuruluşudur. Yani Rotary için barış olmazsa olmazdır, barış fikrinden bağımsız bir Rotary'den söz edilemez. Bu da Rotary'nin dünya barışı, İnsan Hakları Beyannamesi ve bu alanda ki uluslararası kuruluşların oluşması için vermiş olduğu çabaya önemli bir örnektir. Rotary barışa olan katkısını kurulduğu yıllardan beri devam ettirmektedir. Konuyu şuradan alayım, Rotary Eylem Grupları (RAG) kulüp ve bölgelerin, tasarlamak veya uygulamak istediği projelerin gerçekleşmesinde küresel işbirliği yapmalarına destek vererek, dünya çapında olumlu değişimi teşvik etmeyi amaçlar. Rotary'nin 7 odak alanı ve değerlerinin rehberliğinde RAG'ler,

Rotaryenlere "pozitif barış", sağlık, eğitim, çevre ve daha birçok alanda fark yaratma gücü vermek için vardır.

Beri taraftan Rotary Barış Eylem Grubu ise barış bilimi, anlaşmazlıkların önlenmesi eğitimlerini tamamlayan Rtn. Al Jubit tarafından Havaiili Rtn. Dennis Wong'un önerisiyle 2012'de kuruldu. Kuruluş 2012 Konvansiyonunda "Imagine A World Beyond War Built by Rotarians" (Rotaryenler Tarafından İnşa Edilen Savaşın Olmadığı Bir Dünya Hayal Edin) mesajıyla varlık göstermeye başladı. Ben ise 2016 yılında gruba üye oldum ve geçen yıldan beri beş yılığına bu grubun yönetim kuruluna seçilmiş bulunmaktayım.

MA: Bunlar gerçekten çok değerli çabalar.

AA: Kesinlikle öyle. Bir de şu detayı vermeme müsaade edin lütfen. Rotary Barış Eylem Grubu, Uluslararası Rotary'nin amaç, yöntem ve içerikleri doğrultusunda, pozitif barış ve çatışmaların önlenmesi alanında uzmanlaşmış, hizmet merkezli Rotaryenleri, Rotaractörleri, Rotary Barış Bursiyerlerini bir araya getiren küresel bir ağlardır.

Bu alanda ki prensiplerini şu şekilde

Rotary Barış Eylem Grubu, Uluslararası Rotary'nin amaç, yöntem ve içerikleri doğrultusunda, pozitif barış ve çatışmaların önlenmesi alanında uzmanlaşmış küresel bir ağdır.

özetleyebiliriz:

■ Rotary kulüplerine, bölgelerine ve çoklu-bölgelere büyük ölçekli barış ve çatışma önleme/çözüm projelerinin planlanması ve uygulanmasında yardım ve destek sağlayarak Rotary'nin Hedefini ilerletmek;

■ Rotaryenleri, Rotary kulüplerini, bölgeleri ve çoklu bölgeleri barışı ve çatışma önlemeyi teşvik etmeyi ve desteklemeyi amaçlayan girişimlerin değeri konusunda eğitmek;

■ Uluslararası Rotary’de ve kamuoyunda pozitif barış ve çatışma önleme profilinin yükseltilmesini amaçlar.

Başka bir istatistiki bilgi de vereyim.

Rotary Barış Eylem Grubu (ragfp.org) sadece geçen Konvansiyonda 400’ün üzerinde yeni üye kazandı. Üyelik yılda Rotaryenler için \$20, Rotaractörler için \$5, Rotary Barış Bursiyerleri için \$15 dir.

RAGFP Yönetim Kurulu ve komitelerin yanı sıra, üyeler, Barış İnşa Eden Kulüpler - Peacebuilder Club (PBC) ve PBC kulüplerinin ülke veya tema bazlı oluşturduğu “RAGFP Chapter” idari ve yönetim yapısını oluşturmaktadır.

RAGFP, Kulüpleri yönlendirerek kulüp içinde barış komitesi kurmasını, komitenin en az 2 üyesinin RAGFP üyesi olmasını ve dönem içinde barış odaklı eğitim veya benzer projeler yapılmasını teşvik eder.

MA: Barış İnşa Eden Kulüp (PB Club) kulağa hoş gelen bir tanımlama. Biraz açar mısınız?

AA: Bu soruyu sorduğunuz için özellikle teşekkür ederim Mehmet Başkanım. RAGFP, Kulüpleri yönlendirerek kulüp içinde barış komitesi kurmasını, komitenin en az 2 üyesinin RAGFP üyesi olmasını ve dönem içinde barış odaklı eğitim veya benzer projeler yapılmasını teşvik eder. Bu amaçla RAGFP Barış İnşa Eden kulüp sertifikası verip RAGFP PB Club haritasına işliyor. İki ayda bir yapılan PBC Küresel çevrimiçi toplantılarda kulüpler tanışarak proje fikirleri paylaşıyorlar. Eşleşmek isteyen PB kulüpler bir araya getiriliyor. Yakın zamanda Rotary Barış Bursiyerleriyle eşleşmek isteyen PB Kulüpleri için de bir çalışma başlayacak. 2420. Bölgede 2020 itibariyle biri Rotaractör 5 kulüp RAGFP PB kulüp oldu. Bu sayıyı diğer 2430. ve 2440. Bölge kulüplerinden de PB kulüp kazanarak arttırmalıyız.

RAGFP “Hong Kong ve Macao”, “Almanya” ve “Ohio-USA” Chapter’lara ek Şubat ayında İtalya 4 Bölgesinden PB Kulüplerinin katılımıyla RAGFP İtalya Chapter oluşturdu. Mart ayında da Hindistan Chapter’ı oluşturuluyor.

MA: Bana vermiş olduğunuz notlar arasında yer alan çok ilginç bir kavramı sormak istiyorum. “Negatif Barış.” Barışın negatifi nasıl oluyor?

AA: Evet. Haklısınız. Çünkü Küresel Barış Konferansında ilk kez kavramı duyduğumda ben de sizin gibi hayret etmişim. Fakat kavramın içeriğini anladıkça aslında her birimizin bireysel yaşamlarımızda aradığı “barış”ın, Pozitif Barış olduğunu o zaman anladım. Norveçli Sosyolog, öncü barış araştırmacısı Johan Galtung (Johan’ı Şubat ayında - 17 Şubat 2024 tarihinde - kaybettik) 1964’te “negatif barış”ı şiddetin yokluğu, savaşın yokluğu; “pozitif barış”ı ise insan toplumunun bütünleşmesi olarak tanımlar. Galtung negatif barış için derki; “Kendimizden örnek verirsek, hani uyanıksınızdır ama ayağa kalkacak güç bulamazsınız, iyi olmadığınızı bilirsiniz ama semptomu bilmediğiniz için adını koyamadığınız, neşesiz, isteksiz, üretken olamama hali. Kısaca adı konamamış sağlıklı olma durumu diyebiliriz. Bir başka deyişle, iç enerjinizi, pozitif davranışınızı, üretkenliğinizi harekete geçirememeye durumu diyebiliriz.”

MA: Harika bir tanımlama. Peki Pozitif Barış’ı nasıl açıklıyor?

AA: Orada da şöyle diyor Galtung “pozitif barış, davranış ve tutumlara dikkat ederek,

kurumsallaşarak ve yapılanarak barışçıl toplumlar oluşturarak sürdürebilmektir.”

Bu kuramsal çerçevenin işlevsel ölçümü için girişimci, Rotary Barış Bursiyeri ve UR'nin de ortaklığı olan (IEP) Ekonomi ve Barış Enstitüsü'nün kurucusu Avustralyalı Steve Killelea “Eğer bir şeyi ölçemezseniz, onu anlayamazsınız” diyor. Bu ilke doğrultusunda hangi ülkenin en barışçıl ülke olduğunu tespit etmek üzere “barışı sistematik olarak ölçmek üzere IEP Küresel Barış İndeksi'ni (GPI) 2007'de yayımlanmaya başladı. Her yıl yayımlanan GPI 163 ülkenin aslında Negatif Barış ölçüsüdür. GPI, güvenilir saygın kaynaklardan elde edilen ve üç alanda 23 niteliksel ve niceliksel göstergeye bağlı binlerce parametrenin değerlendirilmesinden elde edilmektedir (visionofhumanity.org). Bu indeks aynı şekilde pozitif barış için de ölçülebilir yöntemlerle var.

MA: Evet. Gerçekten de ölçemiyorsak bir bakıma amaçlanan barış lafta kalır. Bugün yeni kavramlarla tanıştık sayenizde. Teşekkür ederim. Son bir soru Pozitif Barış dendiğinde aklımızda ne kalmalı?

AA: Pozitif Barışı inşa etmek için birlikte çalışan sekiz kolondan/faktörden oluşan bir sistem aklımızda kalmalı. Bu birbirine bağlı çalışan 8 faktörden birkaçını hatırlayarak ve uygulayarak barış yolunda sorumluluklarımızı bireysel katkı sağlayacağımıza inanıyorum. En azından ben böyle yapmaya çalışıyorum... Bu sütunlar/faktörler; “İyi İşleyen Yönetim”, “Kaynakların Adil Dağıtımı”, “Enformasyonun Serbest Akışı”, “Komşularla İyi İlişkiler”, “İnsan Sermayesine Yüksek Düzeyde Değer Verilmesi”, “Başkalarının Haklarının Kabul Edilmesi”, “Yolsuzluk Düzeyinin Düşük Olması”, “İş Yapma Ortamının Güvenilir Olması” dır. Bu faktörler Ülkeler için geçerli olduğu gibi kurum ve kuruluşlar hatta bireyler için de dayanıklılık, sürdürülebilir gelişme sağlanmasına, umut ve refahın artmasına yardımcı olacaktır <https://www.visionofhumanity.org/maps/positive-peace-index/#/>

MA: Sevgili Arzu Başkan bu keyifli sohbet için teşekkür ederim. Atatürk'ün Yurtta Sulh Cihanda Sulh sözüyle söyleşiyi bitirmek istiyorum.

AA: Mehmet Başkanım ben de size bu güzel söyleşi için teşekkür ederim.

Her yıl yayımlanan GPI 163 ülkenin aslında Negatif Barış ölçüsüdür. GPI, güvenilir saygın kaynaklardan elde edilen ve üç alanda 23 niteliksel ve niceliksel göstergeye bağlı binlerce parametrenin değerlendirilmesinden elde edilmektedir